

Veilig werken in het gewas Nefyto werkt aan duidelijkheid rond herbetreding

Stel een gewas of ruimte is behandeld met een gewasbeschermingsmiddel. Wanneer kun je veilig terugkeren voor gewaswerkzaamheden? Uit controles door de Arbeidsinspectie bleek bij telers onduidelijkheid te bestaan over re-entry, ofwel herbetreding. Inmiddels wordt hard gewerkt aan verbetering. Nefyto speelt daarin een actieve rol.

Telers met werknemers die in het gewas werken, moeten in hun Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E) aandacht besteden aan risico's van herbetreding (re-entry) na toepassing van een gewasbeschermingsmiddel. Ook moeten ze aangeven welke maatregelen worden genomen. Echter, het blijkt dat telers over onvoldoende informatie beschikken om re-entry goed in een RI&E in te passen.

Om die reden heeft Nefyto, in het kader van Product Stewardship, besloten om telers zo snel mogelijk van de benodigde informatie te voorzien. Dit gebeurt deels vooruitlopend op een beoordeling door het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). We praten erover met Jurgen Vet, manager duurzame landbouw en voedingsindustrie bij Nefyto-deelnemer Syngenta.

Glastuinbouw

Herbetreding is vooral relevant voor de glastuinbouw. Want daar gaat het om afgesloten ruimtes en er wordt veel en intensief in en met het gewas gewerkt. Voor gewas- en ruimtebehandelingen gelden specifieke arbeidshygiënische voorwaarden voor ventilatie en herbetedingstijd. De herbetedingstijd is de tijd dat de kas na een behandeling niet betreden mag worden. Overigens levert dit aspect van herbeteding eigenlijk geen problemen op doordat het om een algemeen geldend voorschrift gaat.

"Lastiger is het voor de herbetedingstijd voor gewaswerkzaamhe-

den, bijvoorbeeld voor het oogsten, snijden, sorteren en bossen", zegt Jurgen Vet. Werkgevers in de tuinen akkerbouw zijn verplicht in hun RI&E aandacht te besteden aan herbetedingsrisico's. Sinds 2003 voert de Arbeidsinspectie controles uit in de glastuinbouw. Het bleek dat bij glastuinders veel onduidelijkheid bestaat over herbetedingswerkzaamheden. Met name over de vraag wanneer er weer in of met een behandeld gewas of geoogst product gewerkt mag worden na een bespuiting, welke beschermende maatregelen eventueel nodig zijn en hoe lang deze moeten worden gebruikt.

Beoordeling CTB

Waar ligt de oorzaak van die onduidelijkheid? Jurgen Vet legt het uit. "Het gaat om een combinatie van oorzaken. De veiligheidsnormen voor herbetedingswerkzaamheden verschillen per middel. Het CTB heeft nog niet alle middelen op dit aspect beoordeeld. Is het middel er wel op beoordeeld en zijn er geen beschermende maatregelen nodig, dan staat er niets over vermeld op het etiket. Kortom, op dit moment verschaft het etiket de teler lang niet altijd duidelijkheid over de veiligheid rond herbeteding."

Hoe komt het dat nog niet alle middelen zijn beoordeeld op het aspect re-entry? "Vroeger maakte re-entry geen onderdeel uit van de toelatingsbeoordeling", antwoordt Jurgen Vet. "Zo'n tien jaar geleden is daar verandering in gekomen en

Werken in een gewas betekent doorgaans dat je er mee in contact komt. Wanneer en hoe kun je dit veilig doen na een gewasbehandeling? Op de foto de kas van tomatenkweker Wilbert van Oers in Etten-Leur.

is het CTB begonnen met een inhaalslag."

Op zich is er geen aanvullend onderzoek nodig voor deze gegevens. De bestaande onderzoeksgegevens leveren doorgaans voldoende informatie om de benodigde berekeningen te kunnen maken. Toch zijn nog niet alle middelen op het aspect re-entry beoordeeld. "Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat het CTB

inspectie, LTO Nederland en Nefyto, om de handen ineen te slaan. Het project Beschermd Bestrijden werd in het leven geroepen. Met als doel te komen tot een vereenvoudigde methodiek om op bedrijfsniveau re-entry in te kunnen passen in de RI&E. "Het project leverde een voorstel op om te komen tot een protocol, waarin is vastgelegd wanneer beschermende maatregelen bij

re Nefyto-deelnemer beoordeelt zijn eigen middelen, op basis van de methodiek die gehanteerd wordt door het CTB. Dus volgens het Handboek Toelating Bestrijdingsmiddelen. Ook is afgesproken om een nauwkeuriger risico-inschatting te doen in geval er extra informatie beschikbaar is (bijvoorbeeld uit onderzoek) en deze wetenschappelijk verdedigbaar is.

"Deze beslissing sluit aan bij de doelstellingen zoals die vermeld staan in de Product Stewardship Verklaring, de gedragscode van de bij Nefyto aangesloten bedrijven", zegt Jurgen Vet. "Veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen is een aandachtspunt binnen Product Stewardship."

Op alle etiketten

Maar er gebeurt meer. Zo is het voornemen om voor alle middelen informatie over re-entry op het etiket op te nemen. In geval van de niet-risicovolle middelen zal een algemeen arbeidshygiënisch advies worden opgenomen. Dit adviseert een juist ventilatieregime en te wachten met herbeteden tot het gewas droog is. In geval er aanvullende beschermende maatregelen nodig zijn, komen daarover specifieke aanwijzingen op het etiket. Een teler weet dan altijd wat te doen en kan dit verwerken in zijn RI&E.

Naast informatie op het etiket, zullen de gegevens ook worden opgenomen op de veiligheidsinformatiebladen van de betreffende middelen. Ook zullen ze beschikbaar worden gesteld via Fyostat.nl.

Het initiatief van Nefyto is door de betrokken partijen positief ontvangen. Inmiddels zijn LTO Nederland en de Arbeidsinspectie een project gestart waarin de door Nefyto beschikbaar gestelde informatie een plaats zal krijgen. Nefyto is bij dit project betrokken. ■

'Veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen is een aandachtspunt binnen Product Stewardship'

haar schema afstemt op het Europese tijdschema. Daar heeft de industrie ook hartstochtelijk voor gepleit. Maar dat heeft wel als gevolg dat de beoordeling op re-entry langer op zich laat wachten."

Drie groepen middelen

Door de hiervoor geschetste situatie zijn er momenteel drie groepen toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. Allereerst de groep middelen die door het CTB zijn beoordeeld als niet risicovol en daarom geen extra veiligheidsaanbevelingen op het etiket nodig hebben. Als tweede de groep middelen die reeds door het CTB zijn beoordeeld als risicovol voor herbeteding en waarvoor specifieke veiligheidsaanbevelingen op het etiket worden voorgeschreven. Tot slot de groep middelen die nog door het CTB moeten worden beoordeeld op re-entry.

"Voor telers vormen etiketten van middelen de meest directe bron van informatie", zegt Jurgen Vet. "De huidige lacune is voor telers lastig, maar ze moeten er wel iets mee in hun RI&E."

Die constatering is in 2003 al aanleiding geweest voor diverse betrokken partijen, waaronder de Arbeids-

re-entry nodig zijn. Echter, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) kon zich niet in het voorstel vinden."

Jurgen Vet begrijpt de achtergrond hiervan wel. "Voor een aantal middelen zijn niet de precieze gegevens ten aanzien van re-entry bekend. Het CTB gaat dan uit van de 'worst case' en hanteert grote veiligheidsmarges om de risico's te bepalen. In zo'n geval zijn de ingeschatte risico's al gauw zodanig dat beschermende maatregelen nodig zijn. Dat verplicht telers om (niet altijd prettig werkbare) veiligheidsmaatregelen te nemen, terwijl die misschien niet echt nodig zijn. Daarom ziet SZW liever een aanvullende beoordeling om per middel tot een nauwkeuriger risico-inschatting te komen."

Zelf beoordelen

De industrie beseft dat werkgevers en Arbeidsinspectie behoefte hadden aan duidelijkheid om re-entry in te passen in de verplichte RI&E. Daarom besloot Nefyto om de middelen die nog niet op re-entry beoordeeld zijn, zelf hierop te gaan beoordelen, vooruitlopend op de beoordeling door het CTB. Iede-

Jurgen Vet: "Nefyto heeft het initiatief genomen om middelen zelf te gaan beoordelen op re-entry, vooruitlopend op het CTB."

Kleine veldjes, grote zorgvuldigheid

De praktijk van het proefveldonderzoek

In het toelatingsonderzoek voor een gewasbeschermingsmiddel wordt een aantal veldproeven gedaan. Dat gebeurt bij proefstations en telers. Omdat het middel nog niet is toegelaten, is een proefontheffing nodig. Ook is een speciale manier van werken vereist. Wat komt erbij kijken?

Het toelatingsonderzoek voor een gewasbeschermingsmiddel neemt zo'n tien jaar in beslag. Na de synthese van een kanshebbende werkzame stof volgt enkele jaren laboratoriumonderzoek. Ook worden er meerdere formuleringen ontwikkeld om het middel toe te kunnen passen.

Doorstaat het middel al deze fasen, dan is op zeker moment de periode van veldproeven met het nieuwe middel aangebroken. Deze dienen om de werkzaamheid van het middel in de praktijk te testen. De veldproeven vinden plaats in de lan-

den waar men denkt het middel te kunnen vermarkten, of in ieder geval in de betreffende klimaatzones. Zo kunnen veldproeven in Nederland bruikbare gegevens opleveren voor de gehele noordelijke klimaatzone van Europa.

De bedrijven die bij Nefyto zijn aangesloten, hebben veelal specialisten in dienst die de veldproeven coördineren. We spreken met één van hen: Rolf Scholtens van BASF Nederland, technisch specialist akkerbouw. Binnen BASF is hij verantwoordelijk voor het proefveldonderzoek in de akkerbouw in Noord-

Nederland. Daarin wordt hij bijgestaan door twee proefveldmedewerkers, die de proeven uitvoeren.

Vaste telers

BASF doet de veldproeven voornamelijk bij telers. "We hebben een aantal vaste telers die ons ieder jaar grond ter beschikking stellen voor het doen van veldproeven", vertelt Rolf Scholtens. "Via de handel zijn deze telers bij ons terechtgekomen."

Rolf Scholtens hecht er veel waarde aan dat het een vaste club van telers is. "Proefveldonderzoek vereist een goede wederzijdse afstemming. De teler mag niet met zijn spuit door onze proefvelden gaan en andersom ook niet. Ook mag er geen proefgewas bij het geoogst gewas van de teler terecht komen. Dat vereist zorgvuldigheid van beide kanten en dan is het goed om te werken met telers die hier ervaring mee hebben."

In de akkerbouw wordt doorgaans een buffer van twee à vier meter gehanteerd tussen het proefgewas en het gewas van de teler. Voor het beschikbaar stellen van de grond krijgt de teler een schadeloosstelling. Voor het geld hoeft de teler het niet te doen. "Ze doen het omdat ze het interessant vinden en voor het contact met mensen uit de industrie, waardoor ze kennis kunnen opdoen." Overigens krijgen de telers niet te horen welke middelen beproefd worden. Dat is bij de wet verboden. "Ze horen hoogstens dat het om bijvoorbeeld een fungicide of herbicide gaat."

Proefontheffing

Alvorens met een middel veldproeven gedaan mogen worden, beoordeelt het College voor de Toe-

Rolf Scholtens (rechts) in gesprek met teler Marius Lensink. "We hechten er veel waarde aan om onze proefvelden bij vaste telers onder te brengen."

Proeven onmisbaar voor innovatie

Zonder proeven geen nieuwe middelen. Nieuwe gewasbeschermingsmiddelen worden op mondiale schaal ontwikkeld voor de grote gewassen. De Nederlandse land- en tuinbouw kent veel (kleine) specialistische gewassen, waarvoor lokaal werkzaamheidsonderzoek en residu-onderzoek moet worden gedaan om daarvoor (uitbreidings)toelatingen te kunnen aanvragen. De industrie is tevreden over de manier waarop de proefontheffingenprocedure loopt. De voorwaarden zijn strikt, maar hieraan kan goed de hand worden gehouden. Naast de voorwaarden die via de proefontheffing worden gesteld, moeten de proeven ook voldoen aan eisen op het gebied van GEP (Good Experimental Practices) en GLP (Good Laboratory Practices). Een organisatie die proefveldonderzoek ten behoeve van een toelatingsaanvraag uitvoert heeft een Erkenning nodig van de Plantenziektenkundige Dienst.

lating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) op basis van de reeds verworven onderzoeksgegevens of zij een proefontheffing kan verlenen. Immers, het gaat om een middel dat nog niet is toegelaten maar dat tijdens de veldproef buiten een afgeschermd laboratorium wordt gebruikt.

Een proefontheffing geldt voor een beperkte periode. Ook zijn de gewassen aangegeven waarvoor de ontheffing geldt en het maximale oppervlak per gewas. Afhankelijk van de fase waarin het onderzoek zich bevindt, is aangegeven of de oogst vernietigd moet worden of gebruikt mag worden voor menselijke of dierlijke consumptie, en onder welke voorwaarden.

Die voorwaarden betreft dan bijvoorbeeld de veiligheidstermijn: de minimale tijd tussen laatste toepassing en oogst. Verder wordt in de proefontheffing een aantal beschermende maatregelen omschreven voor de toepasser.

Kleine oppervlakten

Bij proefvelden gaat het om heel kleine oppervlakten. "Per gewas-middelcombinatie mag het maximaal 5 hectare over het hele land zijn", weet Rolf Scholtens. "Dat betekent dat de proefveldjes bij een teler doorgaans erg klein zijn. Bijvoorbeeld 20 x 100 meter in totaal."

Ook het totaal aan proefveldoppervlak is minimaal. Rolf Scholtens schat dat BASF Nederland over het hele land hoogstens 20 hectare aan proefvelden heeft. Bij de andere Nefyto-deelnemers zal het om soortgelijke hoeveelheden gaan. Dat is dus een fractie van de in totaal 1,8 miljoen hectare landbouwgrond in Nederland.

De grootte van de proefvelden is mede afhankelijk van de fase waarin het onderzoek zich bevindt. "Het proefveldonderzoek voor een middel beslaat zo'n vier à vijf seizoenen. Het eerste seizoen is oriënterend, onder meer om de verschillende formuleringen te testen. In die fase zijn de proefveldjes erg klein. Later worden ze groter, zeker in de zogeheten demonstratiefase,

vlak voor introductie. In die fase wordt het middel aan de handel gedemonstreerd."

Oogst vernietigen

Soms mag het geoogste proefgewas voor menselijke of dierlijke consumptie worden aangeboden. Dat is als er voldoende gegevens bekend zijn uit het toxicologisch en residu-onderzoek. Maar meestal moet de oogst vernietigd worden en mag het onder geen beding terecht komen bij het geoogst product van de teler. "Daar gaan we ontzettend zorgvuldig mee om", benadrukt Rolf Scholtens. "Uiteraard omdat het voorgeschreven is. Maar we kunnen ons natuurlijk ook geen schandaal veroorloven. We zijn dan er ook heel strikt in."

In geval het gewas vernietigd moet worden, zijn er twee mogelijkheden. "Afhankelijk van de omstandigheden spuiten we het gewas dood en werken we het onder, of we oogsten het en het gaat naar de vuilverwerking." Alles wordt geregistreerd en ook de weegbonnen van de vuilverwerking worden bewaard. "Zodat je bij een eventuele controle alles kunt overleggen."

De toezichhoudende dienst voor proefveldonderzoek is de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). ■

Onderzoek naar werkzaamheid

Voor alle duidelijkheid: het proefveldonderzoek richt zich op de werkzaamheid van een middel. Onderzoek naar bijvoorbeeld milieubelasting en residuen is een ander verhaal. "Maar voordat een middel naar het proefveldonderzoek gaat, is over bijvoorbeeld milieubelasting al veel bekend; het kan verantwoord buiten het laboratorium worden toegepast", merkt Rolf Scholtens op. "En residu-onderzoek loopt vaak deels parallel aan het proefveldonderzoek."

Rond deze tijd start het groeiseizoen weer en daarmee ook het proefveldseizoen. Dat begint met het uitmeten van het proefveld, waarbij steeds een bufferzone tussen het proefgewas en het gewas van de teler wordt gehanteerd.

Bestrijding van schurft in fruit

Nut & Noodzaak

Wat is schurft?

Schurft is een schimmelziekte die in appel en peer zowel blad als vrucht kan aantasten. De schimmel overwintert in afgevallen blad onder de boom en kan in het voorjaar blad en vruchten infecteren, waarbij schurftvlekken ontstaan. Vervolgens komen er vanuit het aangetaste gewas weer sporen vrij die tot de oogst

het gewas opnieuw kunnen infecteren. Als de vruchten dan worden geïnfecteerd, worden de schurftvlekken pas in de koelcel of daarna zichtbaar. Aangetaste vruchten zijn onverkoopbaar.

Waarom chemie toepassen?

Groene delen en nieuwe groei zijn vatbaar voor infectie. Chemische gewasbescherming wordt dan preventief ingezet. Er zijn ook curatieve middelen. Die worden ingezet op basis van gegevens verzameld door weerstations, die een waarschuwingssysteem aansturen.

En als je niet behandelt?

Als je niet behandelt, krijg je in ons klimaat gegarandeerd een uitbraak van schurft op de hoofdassen. Normaal gesproken zou dan eenderde van de oogst verloren gaan. Niet behandelen betekent tevens dat je de weg vrijmaakt voor sommige andere schimmelziekten.

Zijn er andere maatregelen mogelijk?

Telers nemen altijd sanitaire maatregelen, zoals het verwijderen van het blad of het gebruik van meststoffen om de vertering te bevorderen. Echter, in ons regenrijke zeeklimaat is dat niet genoeg om infectie te voorkomen. Bij de bestrijding van schurft zijn chemische middelen onmisbaar. ■

Een infectie van schurft kan zich openbaren aan de boom, in de koelcel en daarna.

Nieuwe voorschriften milieubeoordeling overvallen industrie

Eind december 2005 is plotseling de RUUB ingegaan. Het betreft een eenzijdige aanscherping van milieubeoordelingsmethodieken voor gewasbeschermingsmiddelen, vooruitlopend op Europa. De RUUB stelt de industrie voor problemen en bedreigt de komst van innovatieve middelen.

Op 22 december 2005 heeft staatssecretaris Van Geel (VROM) de Regeling uitwerking uniforme beginsele gewasbeschermingsmiddelen (RUUB) gepubliceerd. Enkele dagen later is de regeling ingegaan.

De RUUB betreft nieuwe voorschriften voor de milieubeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen. Met name op het gebied van persistentie en aquatociteit is de Nederlandse beoordeling eenzijdig aangescherpt ten opzichte van Europa.

Nefyto heeft grote bezwaren tegen de inhoud van de RUUB en de wijze waarop deze tot stand is gekomen. Inmiddels heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen de staatssecretaris en Nefyto. In dit gesprek en een voorafgaande brief heeft Nefyto haar bezwaren neergelegd. Ook de Tweede Kamer heeft vragen gesteld. Bij het ter perse gaan van dit Nefyto Bulletin was er nog geen reactie van de staatssecretaris.

Regeerakkoord

Hoe zit het precies? En waar liggen de bezwaren? Een eenzijdige

aanscherping is volgens Nefyto in strijd met het Regeerakkoord ten aanzien van het 'level playing field' in Europa. Ook is het in strijd met een door de Tweede Kamer in oktober 2005 aangenomen motie Koopmans/Van den Brink over de Europese harmonisatie van het toelatingsbeleid. Verder is de aanscherping ten aanzien van persistentie niet aangekondigd in de septemberbrief aan de Tweede Kamer.

Nefyto is slecht te spreken over het proces waarmee de RUUB tot stand is gekomen. De RUUB heeft verstrekende gevolgen voor het toelatingsbeleid. Toch is Nefyto niet geïnformeerd over de voorbereiding van de RUUB in zijn huidige vorm. Bovendien werd de nieuwe regeling volkomen onaangekondigd plotseling gepubliceerd.

Extra dossiereisen

Er zijn nog meer punten waar tegen Nefyto bezwaar heeft. Voornaamste bezwaar is dat de nieuwe regeling leidt tot extra dossiereisen vergeleken met het Europese basisdossier. De dossiers van de thans lopende aanvragen bevatten deze stu-

dies doorgaans niet. Datzelfde geldt voor de lopende toelatingsonderzoeken die binnen nu en enkele jaren tot een aanvraag moeten leiden. Toevoegen van deze studies vergt meerdere jaren extra onderzoek. Dit vertraagt de komst van innovatieve middelen.

Sterker nog, door de RUUB zal een aantal innovatieve middelen niet in Nederland op de markt verschijnen. Omdat alleen Nederland deze beoordelingsmethodiek hanteert, moeten de extra kosten in Nederland terugverdiend worden. Gezien de kleine marktomvang in Nederland zal de investeringsdrempel voor een aantal innovatieve middelen te hoog zijn en zal voor deze middelen geen Nederlandse toelating worden aangevraagd.

Daarmee bedreigt de RUUB ook de hoofddoelstelling van het Convenant Duurzame Gewasbescherming: het halen van 95 procent reductie in de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen in 2010.

Wetsontwerp

Nefyto heeft haar bezwaren reeds besproken met de partners in het Convenant Duurzame Gewasbescherming. De bezwaren van Nefyto worden onderschreven door LTO Nederland, Agrodis en Plantum NL. Gewacht wordt nu op het antwoord van de staatssecretaris. Mocht dit onbevredigend zijn, dan zal Nefyto er zeker op terugkomen, onder meer bij de behandeling van het wetsontwerp gewasbeschermingsmiddelen en biociden in de Tweede Kamer. ■

PRODUCT STEWARDSHIP IN DE PRAKTIJK

In deze rubriek steeds een voorbeeld uit de praktijk van Product Stewardship, de gedragscode van de bij Nefyto aangesloten bedrijven.

Handvat voor veilig werken

Veiligheid is één van de aandachtspunten binnen Product Stewardship. Veiligheidsinformatiebladen van gewasbeschermingsmiddelen spelen daarin een belangrijke rol. Producenten leveren bij ieder gewasbeschermingsmiddel een eigen veiligheidsinformatieblad. Bij Syngenta worden deze opgesteld door Manon Moonen.

Wat is een veiligheidsinformatieblad?

"Veiligheidsinformatiebladen, ook wel VIB, MSDA, SDS, veiligheidsbladen of veiligheidsfiches genoemd, bevatten informatie over risico's van stoffen en preparaten. Ze beslaan meestal zo'n vijf à acht pagina's. Zaken die aan de orde komen zijn onder meer: gegevens van de fabrikant, de samenstelling, fysische, chemische en (eco)toxicologische eigenschappen, wat te doen bij ongevallen en brand, gevarenklasse, informatie over transport en opslag."

Voor wie zijn de veiligheidsinformatiebladen bedoeld?

"In feite zijn ze toegankelijk voor iedereen. Zo staan ze bijvoorbeeld op Fytostat.nl. Maar primair zijn ze bedoeld voor onze afnemers, de handel dus. En voor werkgevers met bedrijven waar met deze middelen wordt gewerkt. Veiligheidsinformatiebladen leveren informatie die nodig is om een goede risicobeoordeling te maken. Dat moet door een deskundige gebeuren. Verder benut de handel deze informatie om de eindgebruiker in te lichten over risico's en veiligheid."

Manon Moonen: "Veiligheidsinformatiebladen leveren voor afnemers informatie die nodig is om een goede risicobeoordeling te maken."

Is het veel werk?

"Dat valt op zich wel mee, zo lang de wetgeving niet wijzigt. Zo is vorig jaar de DPD (Dangerous Preparations Directive) geïmplementeerd. Dat had tot gevolg dat alle veiligheidsinformatiebladen aangepast moesten worden en dat was een flinke klus. Op korte termijn verwacht ik geen nieuwe ontwikkelingen op dat gebied." ■

Nefyto stelt nieuw mission statement vast

Als organisatie die de belangen behartigt van de gewasbeschermingsmiddelenindustrie maakt Nefyto onderdeel uit van een Europees netwerk onder de paraplu van ECPA (European Crop Protection Organization). Sinds enige tijd loopt er een project om dit Europese netwerk nog efficiënter en effectiever te laten opereren. In dat kader is er een Europees mission statement opgesteld, dat door iedere nationale associatie in Europa is vertaald en vastgesteld. Ook Nefyto heeft een nieuw mission statement vastgesteld, dat u terugvindt op www.nefyto.nl onder de rubriek organisatiestructuur. ■

Veel waardering voor Fytostat.nl

Ruim 200 bezoekers per dag komen op de website Fytostat.nl om milieu- en veiligheidsgegevens van gewasbeschermingsmiddelen te raadplegen en te downloaden. Uit een recente enquête blijkt dat niet alleen het bezoekersaantal hoog is. Ook de waardering is groot. De ruim 600 enquêtes die werden ingevuld op de site leverden een gemiddeld rapportcijfer van 7,2 op. De meeste bezoekers gaven aan de informatie te hebben gevonden waarnaar zij op zoek zijn. Het meest geuite bezwaar was dat niet alle producenten aan Fytostat deelnemen, waardoor niet alle gewasbeschermingsmiddelen hierop terug te vinden zijn. De leveranciers die nog niet vertegenwoordigd zijn, worden daarom opnieuw door Fytostat benaderd. Ook de andere suggesties en aanbevelingen zullen worden bekeken. ■

Wijzigingen bij Cerexagri en Belchim

Sinds 1 december 2005 is de Melt de Haas de vertegenwoordiger van Cerexagri in het algemeen bestuur van Nefyto. Hij volgt daarin Anton Pot op, die gedurende een groot aantal jaren in diverse posities in de gewasbeschermingsmiddelenindustrie actief is geweest en met vervroegd pensioen is gegaan. Melt de Haas is general manager van Cerexagri en daarnaast onder meer landendirecteur van ARKEMA, de groep waartoe Cerexagri behoort.

Jacques Horsten

is sinds 1 december 2005 de vertegenwoordiger van Belchim Crop Protection in het algemeen bestuur van Nefyto. Daarbij neemt hij de plaats van de algemeen directeur van Belchim over, Dirk Puttemans. Jacques Horsten is Purchase and Product acquisition manager bij Belchim Crop Protection. ■

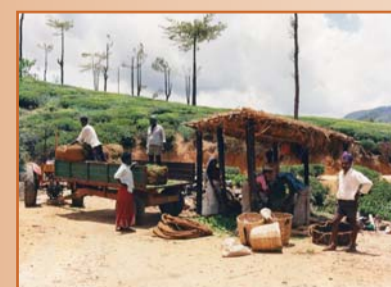

Consumentenbond: regulier en biologisch zijn even gezond

Voor veel mensen een onderzoek met een verrassende uitkomst: groenten van reguliere en biologische teelt zijn even gezond. Zowel wat betreft voedingswaarde als de aanwezigheid van resten van gewasbeschermingsmiddelen. De Consumentenbond baseert haar bevindingen op een onderzoek van vijftien verschillende groenten, dat gepubliceerd is in de Consumentengids van februari 2006.

'Het beeld dat reguliere groenten bol staan van de pesticiden is een fabeltje', aldus de Consumentenbond. En verder: 'Ook is het niet zo dat biologische groenten volledig vrij zijn van bestrijdingsmiddelen: zo zijn hiervoor allerlei 'natuurlijke' stoffen wel toegestaan, en ook een enkele synthetische'.

Op zowel de reguliere als de biologische groenten werden meestal geen aantoonbare hoeveelheden pesticiden gevonden. En waar ze wel gevonden werden, was dat niet in schadelijke hoeveelheden. ■

Mondiale aanpak verouderde voorraden

Met name in Oost-Europa, Afrika en in delen van Zuid-Amerika en het Verre Oosten kampt men met verouderde voorraden van gewasbeschermingsmiddelen.

In deze landen ontbreekt vaak de infrastructuur om op een verantwoorde manier met resten en gebruikte verpakkingen om te gaan. In Nederland geldt daarvoor het STORL-convenant.

Maar de gewasbeschermingsmiddelenindustrie neemt ook in andere landen haar verantwoordelijkheid op grond van Product Stewardship. Veelal in samenwerking met nationale overheden en (internationale) hulporganisaties levert de mondiale organisatie van de gewasbeschermingsmiddelenindustrie CropLife International een wereldwijd inspanning om dit probleem aan te pakken. Diverse projecten en initiatieven worden ondersteund en gefinancierd om oude voorraden op te sporen, verantwoord af te voeren en te vernietigen. Eén van de projecten waarmee de industrie samenwerkt is het Africa Stockpiles Programme (www.africastockpiles.org). Meer informatie: www.croplife.org (klik op activities). ■

Gewasbeschermingsmiddelen op de weg

De Inspectie Verkeer en Waterstaat

Het vervoer van gewasbeschermingsmiddelen valt onder het toezicht van de Inspectie Verkeer en Waterstaat. Deze inspectie voert toezicht uit op alle vervoersmodaliteiten. Dit artikel gaat over het vervoer over de weg. De Inspectie deed een landelijk onderzoek naar het vervoer van bestrijdingsmiddelen.

De Inspectie Verkeer en Waterstaat is opgericht naar aanleiding van de wens om tot toezicht- en handhavingdiensten te komen die los van een beleidsdepartement opereren. Calamiteiten als de vuurwerk-ramp in Enschede lieten zien dat er behoefte was aan zelfstandig opererende toezichtsorganen. Diensten als de rijksverkeersinspectie, scheepvaartinspectie en luchtvaartinspectie gingen op in de huidige Inspectie Verkeer en Waterstaat.

Voor wat betreft handhaving en toezicht is de Inspectie Verkeer en Waterstaat onderverdeeld in negen zogeheten Toezichteenheden, die gelijkelijk verdeeld zijn over de drie vervoersmodaliteiten lucht, water en weg. Het hoofdkantoor is in Den Haag. Van de 1100 medewerkers zijn er ongeveer 500 hier gestationeerd, de overigen werken verspreid over Nederland.

Zo werkt een groot aantal inspecteurs vanuit huis. Dat geldt zeker voor de Toezichteenheid Goederenvervoer, waar dit artikel over gaat. We spreken met inspecteur Henk Voermans, die tevens een landelijk onderzoek leidt naar het vervoer van bestrijdingsmiddelen.

Bestrijdingsmiddelen

"Bij de Inspectie spreken we altijd van bestrijdingsmiddelen, niet van gewasbeschermingsmiddelen", verduidelijkt Henk Voermans. "Zo is het beschreven in het ADR: de regels voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg."

De Toezichteenheid Goederenvervoer deed in 2004 bijna 24.000 inspecties langs de weg (cijfers van 2005 zijn nog niet bekend). "De rapportages van deze inspecties worden vastgelegd in een centraal systeem", vertelt Henk Voermans. "Daardoor krijgen we een beeld van overtredingen die vaak voorkomen. Aan de hand daarvan stellen we een aantal speerpunten vast."

Zo bleek uit de cijfers van 2004 dat overtredingen bij het vervoer van bestrijdingsmiddelen meer dan gemiddeld leken voor te komen. Die overtredingen betroffen vooral etikettering en het vastzetten van de lading.

Welke wet- en regelgeving?

Het vervoer van gevaarlijke stoffen is gehouden aan Europese regels, bevat in het zogeheten ADR. Dat staat voor Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route. Een aantal bestrijdingsmiddelen valt onder de indelingscriteria van het ADR en wordt als een gevaarlijke stof aangemerkt.

Het ADR is in Nederland gekoppeld aan de VLG (Regeling voor vervoer van gevaarlijke stoffen over land). Deze Regeling vindt zijn oorsprong in het Besluit vervoer gevaarlijke stoffen. In dit Besluit zijn ook vrijstellingen opgenomen, zoals voor het vervoer van bestrijdingsmiddelen van het landbouwbedrijf naar de akker.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

De bevindingen waren aanleiding om een onderzoek in te stellen. Daar heeft de Inspectie een eigen methode voor. Henk Voermans legt uit: "Eerst doen we een nulmeting. Als daaruit blijkt dat er echt iets aan de hand is, gaan we broncontroles doen. Een jaar daarna gaan we 'op de weg' het effect meten van de broncontroles."

De nulmeting vond plaats in het voorjaar van 2005 en was ingebouwd in de reguliere controles.

Resultaten nulmeting

De resultaten van de nulmeting bevestigden de vermoedens. "Het bleek dat bij de transporten van be-

Inspecteur Henk Voermans: "De regels zijn er op gericht om het transport veilig te laten verlopen."

strijdingsmiddelen meer dan gemiddeld iets niet in orde was", vertelt Henk Voermans. "Daarbij moeten we opmerken dat het om zowel kleinigheden kan gaan als om zwaardere overtredingen. Het is voor vervoerders misschien niet altijd gemakkelijk om alle regels goed na te leven, maar ze zijn er niet voor niets. Die regels zijn er op gericht om het transport veilig te laten verlopen."

Uit de nulmeting kwamen drie overtredingen duidelijk naar voren: geopende buitenverpakkingen (wat tijdens het transport niet mag), het niet goed vastzetten van de lading, en de etikettering die vaak niet in orde was.

Broncontroles

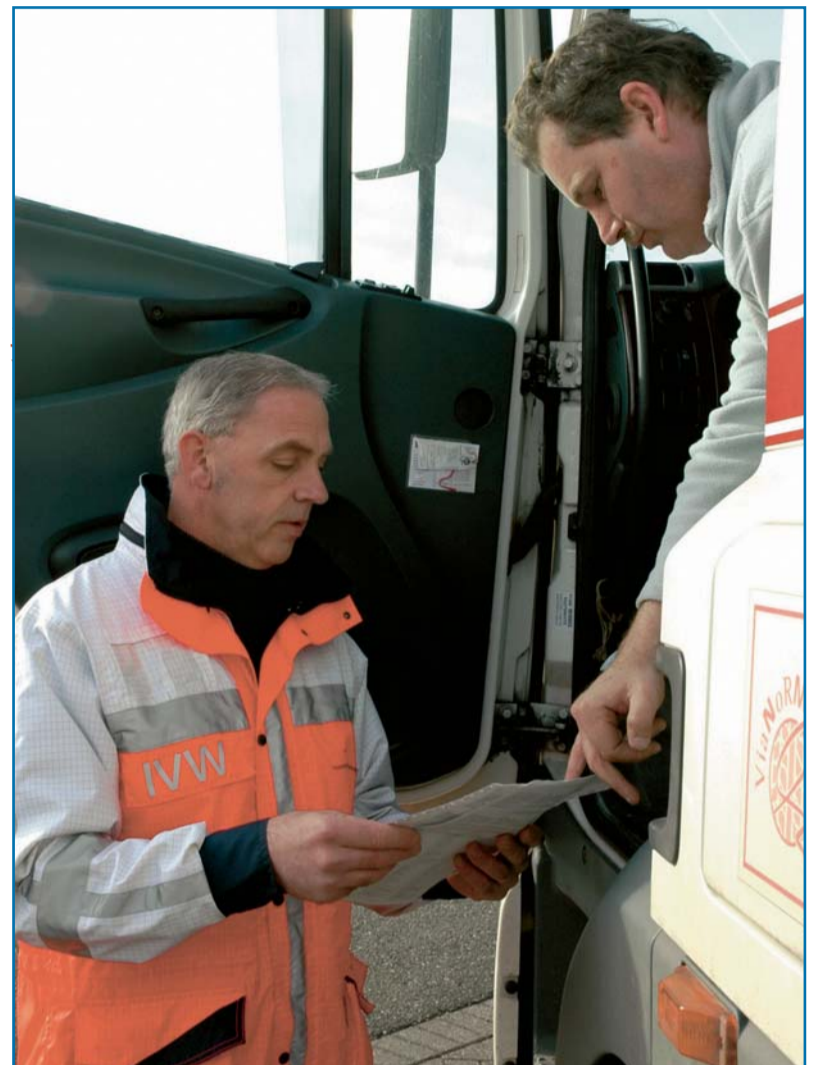
De nulmeting gaf voldoende aanleiding voor broncontroles. Inspecteurs bezoeken dan de bedrijven waar het transport begint. Samen met de mensen in het bedrijf wordt gekeken waar zaken beter kunnen.

De Inspectie voerde ruim vijftig broncontroles uit bij producenten en handelaren. Overigens zijn bedrijven doorgaans wel ontvankelijk voor broncontroles, merkt Henk Voermans op. "Niet alleen omdat het een preventief traject is, maar je kunt ook veel breder kijken en eventuele veranderingen prima in gang zetten. De werkwijze is erop gericht om het vervoer zo veilig mogelijk te laten aanvangen. Bovendien wordt het logistieke proces op deze manier zo min mogelijk verstoord. Het gevolg is minder problemen tijdens transport. Die kosten alleen maar tijd en geld."

Resultaten broncontroles

De eerste resultaten van de broncontroles laten het volgende beeld zien. Allereerst het probleem van de geopende buitenverpakking. "Dat betreft met name het transport van handelaar naar eindgebruiker. Handelaren hebben een fijnmazig distributienetwerk en ze leveren veelal kleine hoeveelheden af", legt Henk Voermans uit.

Daardoor gebeurt het vaak dat buitenverpakkingen (meestal dozen, maar soms ook kisten) onderweg geopend moeten worden en de chauffeur daarna verder rijdt met een geopende buitenverpakking.

De Toezichteenheid Goederenvervoer deed in 2004 bijna 24.000 inspecties langs de weg.

Dat mag niet. Een ander probleem is dat aan de bron al een pakket van verschillende producten wordt samengesteld en in een doos gedaan, waardoor het verpakte niet goed 'opgesloten' is.

"Uit de broncontroles bleek dat een deel van de bedrijven hun vrachtauto's op pad stuurt met een verpakking die naar verwachting onderweg geopend zal worden. Terwijl het merendeel van de bezochte bedrijven weet dat dit niet mag", aldus Henk Voermans.

Wat zijn de risico's van deze overtredingen? "Wanneer verpakkingen ondeugdelijk zijn of niet goed zijn gesloten, kunnen er stoffen vrijkomen. Dat levert een risico op voor mens en milieu. In het geval van bestrijdingsmiddelen kan een gevaar voor vergiftiging of brand ontstaan", verklaart Henk Voermans.

Dan het probleem dat het etiket verkeerd wordt gebruikt of soms niet in orde is. "Die etiketten zijn vaak te klein. Uit de broncontroles blijkt een praktisch probleem: bestrijdingsmiddelen hebben zo'n uitgebreid gebruikersetiket, dat er soms te weinig ruimte over is voor een vervoersetiket van voldoende grootte."

Voorkomen en oplossen

Kortom, het onderzoek laat zien dat een aantal overtredingen gemakkelijk voorkomen kan worden, maar dat er ook enkele praktische problemen spelen die om een oplossing vragen. "De basis van een aantal problemen ligt in het feit dat handelaren snel willen kunnen leveren aan gebruikers en dat het 'seizoen' zich beperkt tot een korte periode. Bovendien gaat het om kleine hoeveelheden", constateert Henk Voermans.

De resultaten van de broncontroles worden met de beleidsdirectie

teruggekoppeld. Ook worden ze besproken met alle betrokken partijen, waaronder Nefyto. In de loop van 2006 gaat de Inspectie Verkeer en Waterstaat een effectmeting op de weg doen. ■

COLOFON

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE

Nefyto, Hogeweg 16
Postbus 80523
2508 GM Den Haag
telefoon (070) 750 31 00
telefax (070) 354 97 66
nefyto@nefyto.nl

WEBSITE NEFYTO

www.nefyto.nl

TEKST EN REALISATIE

Fred Meijer Communicatie en journalistiek, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT

Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen

FOTOGRAFIE

Fred Meijer, NFO, Cerezagri, Belchim Crop Protection

VERSPREIDING

Controlled circulation

ISSN 1382-3833

Nefyto werkt aan oplossingen

Nefyto herkent de tekortkomingen die door de Inspectie Verkeer en Waterstaat worden geconstateerd. "Met name het probleem van de geopende buitenverpakking speelt al enige tijd", zegt Maritza van Assen, directeur van Nefyto. Aanvankelijk had Agrodia hier een praktische oplossing voor gevonden, maar deze bleek onder de nieuwe vervoersregelgeving uiteindelijk ook niet mogelijk. De Nefyto-deelnemers zijn inmiddels vrijwel klaar met de keuring van de binnenverpakkingen (flessen of cans), zodat vervoer in aangebroken omdozen niet langer een probleem is. De kwestie van het formaat van de vervoersetiketten is lastiger op te lossen. "Je kunt nu eenmaal niet een verpakking aan alle kanten met etiketten beplakken", aldus Maritza van Assen. "Daarom hopen we in overleg met de Inspectie tot een werkbaar oplossing te kunnen komen."